

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-12-03

Vår referens

Tilde Tibblin

Planeringssekreterare

tilde.tibblin@malmo.se

Remiss om Goda möjligheter till ökat välbstånd (SOU 2024:29) och Fler möjligheter till ökat välbstånd (SOU 2025:96)

HVO-2025-8542

Sammanfattning

Regeringen har tillsatt en statlig utredning med uppdrag att analysera vad som påverkar produktivitetstillväxten, identifiera hinder mot och möjligheter till att höja produktivitetstillväxten i Sverige samt lämna förslag för att höja produktivitetstillväxten i både näringslivet och offentlig sektor. Utredningen lämnar i två betänkanden många förslag på flertalet områden. Relevanta områden för hälsa-, vård- och omsorgsnämnden är bland annat administration i offentlig sektor och hälso- och sjukvård. Utredningen lämnar också förslag kring riktade statsbidrag. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har tagit fram ett förslag till yttrande om de förslag som är relevanta för nämnden och dess verksamhet.

Förslag till beslut

1. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande om *Goda möjligheter till ökat välbstånd* (SOU 2024:29) och *Fler möjligheter till ökat välbstånd* (SOU 2025:96).

Beslutsunderlag

- Goda möjligheter till ökat välbstånd (SOU 2024:29)
- Fler möjligheter till ökat välbstånd (SOU 2025:96)
- G-Tjänsteskrivelse HVON 2025-12-18 Remiss om Goda möjligheter till ökat välbstånd och Fler möjligheter till ökat välbstånd
- Förvaltningens förslag till yttrande

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2025-12-11

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2025-12-18

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Regeringen har tillsatt en statlig utredning som tagit sig namnet Produktivitetsskmissionen. Uppdraget har varit att analysera vad som påverkar produktivitetstillväxten, identifiera hinder mot och möjligheter till att höja produktivitetstillväxten i Sverige samt lämna förslag för att höja produktivitetstillväxten i både näringslivet och offentlig sektor. Kommissionen lämnade ett delbetänkande 2024 och sitt slutbetänkande 2025. Båda utredningarna är nu tillsammans skickade på remiss.

I delbetänkandet *Goda möjligheter till ökat välbefinnande* (SOU 2024:29) behandlas områdena:

- det finanspolitiska ramverket
- regelförenkling
- tillståndprocesser
- bostäder och byggande
- transportinfrastruktur
- delar av utbildningsväsendet
- policyutveckling och försöksverksamhet
- kommunsektorn
- olika skatteslag.

Slutbetänkandet *Fler möjligheter till ökat välbefinnande* (SOU 2025:96) behandlar områdena:

- teknisk utveckling, forskning och innovation
- digitalisering och AI
- arbetsmarknad och kompetensförsörjning
- kapitalförsörjning
- konkurrens och handel
- klimat- och industripolitik
- energiförsörjning
- bostadsmarknaden
- kriminalitet och tillit
- kommunsektorn
- administration i offentlig sektor
- offentlig upphandling
- konkurrens inom välfärdssektorn
- hälso- och sjukvård.

Varje område inleds med en genomgång av området i relation till produktivitet, därefter följer kommissionens bedömningar och förslag för att slutligen avslutas med en konsekvensbeskrivning av förslagen. I tjänsteskrivelsen tas endast förslag relevanta för hälsa-, vård- och omsorgsnämndens ansvar, uppdrag och målgrupper upp. Förvaltningen har också valt att prioritera bort vissa förslag som är mer generella och

där det finns särskild kompetens i andra delar av kommunen, exempelvis kring offentlig upphandling, ekonomi eller digitalisering. Det är endast kring vissa av nedanstående förslag som synpunkter lämnas i förvaltningens förslag till yttrande.

Produktivitetskommissionens syn på produktivitet

Produktivitet är ett mått på hur effektivt resurser i ekonomin omvandlas till varor eller tjänster. Tillsammans med arbetade timmar utgör produktiviteten grunden för ett lands materiella välbefinnande, mätt som bruttonationalprodukten (BNP). Det finns flera mått på produktivitet. Det mått som Produktivitetskommissionen i första hand utgår från är den s.k. arbetsproduktiviteten. Arbetsproduktivitet är det vanligaste måttet på produktivitet och definieras i regel som BNP per arbetad timme eller förädlingsvärde per arbetad timme.

Produktivitetstillväxten har varit den drivande faktorn bakom Sveriges BNP-tillväxt sedan flera decennier tillbaka, och styr på sikt hur reallönerna utvecklas. En högre produktivitet möjliggör ett högre välbefinnande vid ett givet antal arbetade timmar eller ett minskat antal timmar vid en given nivå på välbefinnandet. På så sätt kan produktivitets-tillväxt kompensera för att andelen av befolkningen i arbetsför ålder sjunker, en utveckling som förväntas utifrån den demografiska trenden. En högre produktivitets-tillväxt kan även innebära ett mer effektivt utnyttjande av exempelvis naturresurser.

Sedan finanskrisen har Sverige, såväl som i princip samtliga avancerade länder, sett en nedgång i produktivitetstillväxten. Att så många länder upplever en nedgång under samma period talar för att det inte främst är landsspecifika faktorer som ligger bakom. Kommissionen menar dock att de landsspecifika faktorerna, såsom institutioner och regelverk, är fortsatt viktiga för produktivitetsutvecklingen. Därmed finns det en potential att genom nationella politiska beslut och ställningstaganden åstadkomma en uppväxling av produktiviteten.

Goda möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2024:29)

Nedan följer relevanta förslag till åtgärder ur kommissionens delbetänkande.

5.6.4 Genomför förenklingskampanjer

Utredningen föreslår att det ska genomföras regelförenklingskampanjer med bl.a. den danska kampanjen ”Meld en regel” som förebild. Det kan ske sektorsvis genom att myndigheter får i uppdrag att genomföra kampanjer inom t.ex. vård, äldreomsorg, byggande, tillståndsprövning, socialtjänst, polis m.m.

12.3.2 Mer ändamålsenlig ekonomisk styrning av kommunsektorn

Utredarna anser att regeringen bör föreslå riksdagen att godkänna en statsbidragsprincip. Statsbidragsprincipen bör slå fast att riktade statsbidrag som regel, bör:

1. Vara samhällsekonomiskt motiverade.
2. Kunna motiveras i förhållande till andra styrsystem.
3. Vara tidsbegränsade.
4. Börja gälla ett år efter det år som budgetpropositionen som innehåller aktuellt statsbidrag avser.
5. Vara av en sådan storlek att en enskild kommun rimligen ska kunna finansiera en insats av väsentlig betydelse för kommunen i fråga.
6. Ta hänsyn till kommuners varierande kapacitet och förmåga att uppnå syftet med den finansierade insatsen.
7. Ha ett ansökningsförfarande som är så enkelt som möjligt.
8. Utformas på ett sätt som tar i beaktande att eventuell redovisning ska vara så enkel som möjligt.
9. Konstrueras på ett sätt som underlättar uppföljning, utvärdering och lärande.

Det bör enligt utredningen också göras en översyn av existerande riktade statsbidrag för att bedöma i vilken mån de lever upp till den föreslagna statsbidragsprincipen.

Se även 13.3.4 nedan.

Fler möjligheter till ökat välstånd (SOU 2025:96)

Nedan följer relevanta förslag till åtgärder ur kommissionens slutbetänkande.

4.4.2 Tillgängliggör svenska data

På området med tillgängliggörandet av data lämnar utredningen bland andra följande tre förslag:

- Genomför förslagen i utredningen om interoperabilitet¹ vid datadelning (SOU 2023:96) för att skapa tydlighet kring interoperabilitet på nationell nivå.
- Utforma offentlighets- och sekretesslagen, OSL, omvänt så att informationsutbyte som huvudregel är tillåtet mellan myndigheter.
- Ersätt nuvarande registerlagar med en enda registerlag.

4.4.3 Minska osäkerheten kring datahantering

Utredningen föreslår att tillämpningen av dataskyddsförordningen (GDPR) i Sverige ska ses över för att säkerställa att den inte blir striktare än i andra EU-länder. Dessutom bör Sverige verka för en gemensam översyn inom EU för att säkerställa en harmoniserad tillämpning som inte hindrar innovation.

¹ Interoperabilitet handlar om förmågan hos system, organisationer eller verksamhetsprocesser att fungera tillsammans och kunna kommunicera med varandra genom att följa överenskomna regler. Hämtat från e-hälsomyndigheten 2025-11-26.

4.4.4 Förbättra den digitala infrastrukturen i offentlig sektor

Utredningen föreslår att det inrättas ett nytt anslag i statsbudgeten där medel avsätts för att utveckla nödvändiga grundkomponenter i en digital infrastruktur för offentlig sektor. Medel ska användas för att finansiera regeringsuppdrag till myndigheter att utveckla lösningar som uppfyller offentlig sektors behov av t.ex. interoperabilitet, grundläggande säkerhet och sekretess. Områden som kan ingå är en statlig e-legitimation, statlig molntjänst för offentlig sektor och funktioner för auktorisation. Uppdragen bör utformas i samråd med ansvariga myndigheter, vara långsiktiga och budgeteras för att möjliggöra rekrytering av den kompetens som erfordras för att klara utvecklingsuppdraget.

Utredningen föreslår vidare att regeringen bör ta initiativ till en marknadsplats för digitala lösningar riktade mot offentlig sektor, likt de marknadsplatser för digitala applikationer som i dag finns på den privata marknaden (t.ex. Apple Appstore eller Google Play). Marknadsplatsen ska vara tillgänglig för kommuner, regioner och myndigheter.

11.3.3 Tillståndsplikt och uppgiftslämnandeskyldighet

På området med tillståndsplikt och uppgiftslämnandeskyldighet lämnar utredningen följande fyra förslag:

- Uppgiftslämnandeskyldighet ska gälla för privata utförare av hälso- och sjukvård.
- Tillståndsplikt införs för ytterligare verksamheter inom hälso- och sjukvården, däribland primärvård.
- Kraven för att erhålla tillstånd att bedriva offentligt finansierad verksamhet skärps och beviljas endast om utförare bedöms uppvisa särskild lämplighet. En vandelsprövning ska göras vid utfärdande av nya tillstånd och befintliga tillstånd ska lättare kunna återkallas.
- Möjligheten att förvärva tillståndspliktiga verksamheter med aktiva tillstånd begränsas.

11.3.4 Samla, dela och tillgängliggöra information

Utredningen föreslår att det införs ett utförarregister för privata utförare av all offentligt finansierad verksamhet.

11.3.5 Offentlighetsprincip för offentligt finansierad välfärd

Utredningen föreslår att offentlighetsprincipen ska gälla för alla offentligt finansierade välfärdsverksamheter.

11.3.7 Skärpta krav och möjlighet att ta ut avgifter för kontroll

Utredningen föreslår att det kommunala ansvaret för kontroll och uppföljning av verksamheter som lämnats över till privata utförare skärps. Den föreslår vidare att

kommuner och regioner ges rätt att ta ut avgifter från privata utförare för den kontroll som utförs enligt bestämmelserna i kommunallagen.

13.3.4 Statsbidragsportal och sektorsbidrag

Utredningen lämnar i slutbetänkandet ytterligare förslag kring riktade statsbidrag. Den föreslår att en statsbidragsportal för samtliga riktade statsbidrag tas fram, där all information om bidragen samlas och där ansökan, återrapportering samt redovisning sker. Den föreslår vidare att antalet riktade statsbidrag ska minskas, framför allt inom områdena utbildning och hälso- och sjukvård, genom att de avslutas eller inordnas i sektorsbidrag.

14.3.1 Minska perspektivträngseln

Utredningen föreslår att generella rapporteringskrav i regleringsbrev och myndighetsuppdrag ska begränsas.

14.3.2 Rapportering och uppföljning bör ske mer sällan

Statskontoret bör enligt utredningen ges i uppdrag att gå igenom samtliga myndigheters regleringsbrev och föreslå utglesning av rapporteringsintervall för uppdrag och återrapporteringskrav. I uppdraget bör även ingå att se över myndigheters och organisationers rapportering till internationella organisationer och om den kan begränsas i omfattning.

14.3.3 Se över myndighetsföreskrifters detaljeringsgrad

Utredningen föreslår att ett antal lämpliga myndigheter ska ges i uppdrag att gå igenom sina föreskrifter i syfte att minska detaljeringsgraden och därmed administrationen för andra offentliga organisationer (inklusive kommuner och regioner) som träffas av föreskrifterna. Arbetet bör ske roterande för att över tid omfatta fler myndigheter.

17.3.1 Stärkt primärvård med tillräcklig resurstilldelning

Utredningen föreslår att omställningen till en stärkt primärvård ska följas genom de mått som föreslås av utredningen om Samordnad utveckling för god och nära vård (SOU 2018:39), bl.a. andelen utfärdade specialistbevis i allmänmedicin samt primärvårdens andel av de totala sjukvårdskostnaderna.

17.3.2 Kravet på regionerna att tillämpa LOV tas bort

Utredningen lämnar ett förslag om att kravet på regionerna att tillämpa lagen om valfrihetssystem som upphandlingsform för primärvård tas bort.

17.3.5 Strategiskt ansvar för kompetensförsörjning och vårdinfrastruktur

Utredningen föreslår att staten ska ta ett tydligare strategiskt ansvar för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.

Ansvariga

Annika Rausin Avdelningschef

Berne Forzelius Avdelningschef